

چکیده

پژوهش حاضر بر آن است تا به بررسی و مقایسه قابلیت‌های قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی (اف.آر.بی.آر.) در تأمین اهداف و کارکردهای مورد نظر از فهرست کتابخانه پرداخته و نقاط قوت و ضعف هریک را مشخص کند. در این پژوهش، که به روش پیمایش مقایسه‌ای انجام شده است، بررسی دو الگو توسط سیاهه واری طرحی شده از سوی محققان انجام شده است. بدین ترتیب که با استفاده از متون و مدارک موجود و جست‌وجو در پایگاه‌های فهرستگان ملی آمریکا و فهرست جهانی، که به‌عنوان نمونه برگزیده شدند، به پاسخگویی سیاهه ارزیابی پرداخته شده است. همچنین تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده از سیاهه واری پژوهش، به‌صورت تحلیلی و مقایسه‌ای انجام شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه اهداف و کارکردهای فهرست، مبنای توصیف آثار در پیشینه‌های کتابشناختی، ساختار پیشینه‌های کتابشناختی، تعیین کارکردهای عناصر داده‌ای موجود در پیشینه‌های کتابشناختی، و نحوه توصیف مدارک در پیشینه‌های کتابشناختی کامل‌تر از قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن عمل کرده و به نحو مؤثرتری قادر به پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی کاربران فهرست کتابخانه‌ای است. از جمله معایب الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی نسبت به قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن می‌توان به مقبولیت جهانی پایین‌تر، عدم آموزش کتابداران و فهرستنویسان، عدم آشنایی کاربران فهرست‌ها با این الگو، نیازهای نرم‌افزاری خاص، و هزینه‌های فهرستنویسی اشاره کرد.

کلیدواژه‌ها

قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن، الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی، فهرست، اهداف فهرست، کارکردهای فهرست

بررسی و مقایسه قواعد فهرستنویسی توصیفی آنگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی

دکتر زهیر حیاتی^۱ | محمدامین عرفان‌منش^۲

دریافت: ۱۳۸۷/۸/۱۵ پذیرش: ۱۳۸۷/۱۰/۱۶

مقدمه

قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن^۳ مهم‌ترین و پر استفاده‌ترین قواعد فهرستنویسی در سطح جهان محسوب می‌شود. این قواعد دارای پایه‌های منطقی و اصولی محکمی بوده و در تهیه آن از تلاش‌های مهم پیشین، استفاده شده است و به وضوح می‌توان عقاید پیشگامانی مانند سر آنتونی پانیتسی^۴، چارلز امی کاتر^۵، و سیمور لوبتسکی^۶ را در قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن مشاهده کرد. این قواعد تاکنون، موضوع صدها کتاب، مقاله، پایان‌نامه، و همایش قرار گرفته و از حمایت و پشتیبانی فدراسیون بین‌المللی انجمن‌های کتابداری (ایفلا)^۷ نیز برخوردار بوده است (عرفان‌منش، ۱۳۸۶، ص ۲). با وجود این، توسعه و پیشرفت فناوری‌های جدید و به وجود آمدن نیازهای تازه در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی، لزوم ایجاد تغییرات را در خلق پیشینه‌های کتابشناختی (فهرستنویسی)، ذخیره پیشینه‌های کتابشناختی (فهرست‌سازی) و برون‌داد پیشینه‌های کتابشناختی^۸ (بازیابی و نمایش پیشینه‌ها)، اجتناب‌ناپذیر کرده است (فتاحی، ۱۳۷۶، ص ۶۲).

در این میان، یکی از الگوهایی که برای سازگاری با نیازهای جدید در قواعد فهرستنویسی طراحی و ایجاد شد، الگویی مفهومی جهت تنظیم پیشینه‌های کتابشناختی در فهرست‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی موسوم به الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی است که در ۱۹۹۷، از سوی ایفلا، به وجود آمده است. الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های

۱. دانشیار علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه شیراز
zhayati@rose.shirazu.ac.ir
۲. دانشجوی دکتری علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه مالایا مالزی
maerfanmanesh@yahoo.com
۳. Anglo-American Cataloging (Rules) (AACR)
۴. Sir Anthony Panitzzi
۵. Charles Ami Cutter
۶. Seymour Lubetzky
۷. International Federation of Library Association and Institutions (IFLA)
۸. Functional Requirements for Bibliographic Records (FRBR)

کتابشناختی، از زمان ایجاد تاکنون، بسیار مورد توجه قرار گرفته و در مجموعه‌های مختلفی به صورت آزمایشی اجرا شده است. بیشتر نویسندگان برجسته در زمینه فهرستنویسی، معتقدند که این الگو، دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است که می‌تواند در تجدیدنظر در قواعد کنونی فهرستنویسی و طراحی نظام‌های آینده، مورد استفاده قرار گیرد. با توجه به اینکه حدود یک دهه از معرفی این الگو می‌گذرد، تاکنون در کشور ما پژوهش‌های جامعی درباره آن صورت نگرفته است که این عامل، مهم‌ترین انگیزه جهت انجام پژوهش حاضر است.

مسئله پژوهش

بیش از چهل سال از نخستین ویرایش قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن می‌گذرد و طی این مدت فهرست‌نویسان شاهد تغییر و تحولات زیادی در جنبه‌های گوناگون فهرستنویسی، فهرست‌سازی، کنترل کتابشناختی و دسترسی به منابع بوده‌اند (فتاحی، ۱۳۷۶، ص ۳۸-۳۹). به نظر می‌رسد برخی اصول و قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن، برای همخوانی با محیط جدید، نیاز به تجدیدنظر و بازنگری دارند. از سوی دیگر، ده سال از معرفی الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی می‌گذرد و طی این مدت، الگوی فوق مورد توجه زیادی قرار گرفته است. به نظر می‌رسد می‌توان از برخی ویژگی‌های منحصر به فرد این الگو، در برطرف کردن مشکلات و کمبودهای فهرست‌های کنونی و بازنگری در قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن بهره گرفت.

اهداف پژوهش

هدف این پژوهش بررسی قابلیت‌ها و توانایی‌های قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در تأمین اهداف و کارکردهای فهرست کتابخانه‌ای شامل مبنای توصیف آثار، ساختار پیشینه‌ها، کارکردهای عناصر داده‌ای، سطح توصیف آثار، نحوه توصیف آثار، زمینه‌های اجرایی در پیشینه‌های کتابشناختی و بررسی نقاط قوت و ضعف این دو الگو در مقایسه با یکدیگر است.

پیشینه پژوهش

پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه مقایسه قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی بسیار محدود و اندک است. بیشتر مدارک موجود تنها به معرفی این دو الگو پرداخته‌اند و کمتر مورد مقایسه‌ای میان دو الگو یافت شد. می‌توان عواملی مانند جدید بودن الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی، باقی

ماندن آن در سطح نظریه، و اجرای محدود آن در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در سطح دنیا و در نتیجه، ناشناخته بودن آن را دلایل این امر دانست. با وجود این، مطالعات انجام شده در این زمینه، که تصور می‌رود در انجام پژوهش حاضر مؤثر باشند، ارائه خواهند شد.

فتاحی (۱۹۹۷)، در پایان نامه دکتری خود با عنوان «بررسی همخوانی اصول فهرست‌نویسی با فهرست‌های رایانه‌ای»^۹ به «بررسی میزان همخوانی (سازگاری و کفایت) اصول جاری فهرست‌نویسی توصیفی و محیط‌های رایانه‌ای» می‌پردازد. وی برای کاستن نقاط ضعف موجود در زمینه ذخیره‌سازی و نمایش پیشینه‌های کتابشناسی در فهرست‌های موجود، ساختار سلسله‌مراتبی جدیدی را با عنوان «ابریشینه»^{۱۰} معرفی می‌کند که در آن، ارتباط میان اثر اولیه با تمام کردها (نمودها)^{۱۱} و سایر آثاری که به‌نوعی با آن ارتباط دارند، نشان داده شده است. اهمیت پژوهش او در این است که در الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی نیز از ساختاری غیرمسطح و سلسله‌مراتبی شبیه به الگوی پیشنهادی او جهت تنظیم پیشینه‌های کتابشناختی استفاده می‌شود.

بنت، لاووی و اونیل^{۱۲} (۲۰۰۳)، در پژوهشی به بررسی تعداد آثار موجود در دنیای فهرست‌نویسی (براساس تعریفی که الگوی ملزومات کارکردی ایفلا ارائه می‌دهد) پرداخته و امکان اجرای این الگو را، با توجه به تعداد آثار، بررسی کردند. برای این منظور، از فهرست جهانی^{۱۳} (بزرگ‌ترین فهرستگان موجود در دنیا که در زمان انجام این تحقیق در سال ۲۰۰۲، دارای حدود ۴۷ میلیون پیشینه کتابشناختی بود)، تعداد ۹۰۰۰ پیشینه به‌صورت تصادفی انتخاب و بررسی شدند. پس از تعمیم نتایج بررسی مشخص شد ۴۷ میلیون پیشینه موجود در فهرست جهانی، که از دیدگاه الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در سطح «کرد (نمود)» قرار دارند، دارای حدود ۳۲ میلیون اثر^{۱۴} متمایز هستند؛ یعنی به‌طور متوسط هر اثر در فهرست جهانی، دارای ۱/۵ نمود است. از میان ۳۲ میلیون اثر موجود، تعداد ۲۵ میلیون اثر (۷۸ درصد)، تنها دارای یک نمود هستند. ۹۹ درصد از تمام اثرهای موجود در فهرست جهانی، دارای ۷ نمود یا کمتر هستند و تنها کمتر از یک درصد یا ۳۰۰۰۰ اثر، دارای بیش از ۲۰ نمود هستند. این پژوهشگران بیان می‌کنند که می‌توان الگوی ملزومات کارکردی را برای حدود ۲۰ درصد از آثاری که دارای بیش از یک نمود هستند، اجرا کرد و از ویژگی‌های مناسب الگو برای این دسته از آثار بهره‌مند شد.

چن و چن^{۱۵} (۲۰۰۴)، در یک بررسی موردی، الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی را در موزه کاخ ملی^{۱۶} تاییه برای مجموعه‌ای از ده هزار نقاشی و دست‌نوشته چینی، اجرا کردند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که این الگو به عنوان ابزاری مفهومی برای بیان عناصر ابر داده‌ای و روابط میان آنها، بسیار مفید است. همچنین، استفاده از آن می‌تواند

9. Relevance of cataloging principles to the online environment
10. Super record.
11. Manifestation.
12. Bennett, Lavoie & O'Neill.
13. WorldCat.
14. Work.
15. Chen & Chen.
16. National Palace Museum (NPM)

رضایت مراجعه‌کنندگان را در حد بیشتری تأمین کند.

تیلت^{۱۷} (۲۰۰۵)، که از طراحان الگوی ملزومات کارکردی ایفلا محسوب می‌شود، در پژوهشی با عنوان «ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی و فهرستنویسی برای آینده»، بیان می‌کند که قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن در بیشتر کتابخانه‌های دنیا مورد استفاده قرار می‌گیرد و به نظر می‌رسد نسبت به آن نیاز دائمی دارد. از سوی دیگر، چند سالی است زمزمه ایجاد آنگلوآمریکن ۳، که ویرایش جدیدی از این قوانین است، به گوش می‌رسد. به نظر می‌رسد می‌توان از اهداف، مفاهیم، و واژگان الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی، برای تجدیدنظر و روزآمدسازی قواعد آنگلوآمریکن ۲ بهره گرفت.

به‌طور کلی می‌توان گفت نخستین پژوهش‌ها در زمینه الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی انجام می‌شد و به بررسی نظری این الگو می‌پرداخت. اما در چند سال اخیر شاهد هستیم که این الگو مرحله اول خود را، که شامل بررسی نظری بوده، پشت سر گذاشته و وارد مرحله عملی شده است. در مواردی که الگوی ملزومات کارکردی ایفلا به‌صورت موردی در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی مورد استفاده قرار گرفته است، شاهد نتایج جالب و امیدوارکننده‌ای از کاربرد این قواعد هستیم. به نظر می‌رسد که می‌توان از برخی ویژگی‌های خاص این الگو جهت برطرف کردن مشکلات کنونی فهرست‌ها و بازنگری در قواعد کنونی فهرستنویسی استفاده کرد.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به روش پیمایش مقایسه‌ای^{۱۸} انجام شد. بررسی و مقایسه قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی توسط سیاهه واری^{۱۹} طراحی شده و با استفاده از متون و مدارک موجود و همچنین جست‌وجو در پایگاه‌هایی که به‌عنوان نمونه برگزیده شدند انجام گردید. پایگاه‌هایی که به‌عنوان نمونه پژوهش و جهت پاسخگویی به سؤالات سیاهه ارزیابی انتخاب شدند عبارت‌اند از:

۱. پایگاه فهرستگان ملی آمریکا^{۲۰} که به‌عنوان نمونه‌ای از قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن انتخاب شد، و

۲. پایگاه فهرست جهانی که به‌عنوان نمونه‌ای از الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی انتخاب شد.

همچنین تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده از تطبیق سیاهه واری پژوهش با پایگاه‌های نمونه و مدارک و متون موجود، به‌صورت تحلیلی از سوی پژوهشگران انجام شد.

- 17. Tillett
- 18. Comparative survey
- 19. Checklist
- 20. National Union Catalog (NUC)

یافته‌های پژوهش

در این بخش، یافته‌های پژوهش، تجزیه و تحلیل داده‌ها و بحث در مورد آنها در قالب هفت سؤال در جنبه‌های مختلف فهرست، در اندازه‌ای که پاسخگوی اهداف این پژوهش باشد، به شرح زیر ارائه می‌شود:

سؤال ۱: عملکرد قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه تأمین اهداف و کارکردهای فهرست کتابخانه چگونه است؟

در قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن اهداف و کارکردهای فهرست به وضوح مورد اشاره قرار نگرفته است، بلکه از شواهد دیگری می‌توان به حضور غیرمستقیم آنها پی برد. به لحاظ تاریخی، قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن بر پایه اصول پاریس تدوین شده است. اصول پاریس نیز براساس افکار لوبتسکی شکل گرفته که آن هم متأثر از افکار و قواعد کاتر است. بنابراین، می‌توان گفت قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن نیز بر پایه افکار کاتر بنا شده و کارکردهای بازیابی^{۲۱} و گردآوری^{۲۲} را به‌عنوان کارکردهای فهرست کتابخانه مطرح می‌کند (فتاحی، ۱۳۷۶، ص ۴۰-۴۱). سایر اهداف و کارکردهای نوینی که امروزه برای فهرست کتابخانه‌ها در نظر گرفته می‌شود، در قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن مورد اشاره قرار نگرفته، اما برخی از این کارکردها توسط عناصر داده‌ای موجود در پیشینه‌های کتابشناختی تأمین می‌شود.

در الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی به صراحت درباره کارکردهای مختلف فهرست کتابخانه بحث شده و عناصر کارکردی خاصی نیز جهت تأمین این کارکردها در پیشینه‌های کتابشناختی لحاظ شده است. کارکردهای فهرست کتابخانه از نظر الگوی ملزومات کارکردی ایفلا عبارت‌اند از: کارکرد بازیابی، کارکرد گردآوری، کارکرد شناسایی^{۲۳}، کارکرد انتخاب^{۲۴}، کارکرد دسترسی^{۲۵}، و کارکرد مدیریت^{۲۶} (فتاحی و ارسطوپور، ۱۳۸۶، ص ۵۶).

به‌طور کلی، الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در تأمین کارکردهای فهرست به‌صورت کامل‌تری عمل می‌کند. مهم‌ترین تفاوت‌های میان قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی ایفلا در تأمین کارکردهای فهرست را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد:

۱. کارکرد بازیابی مدارک وابسته به یک اثر اصلی در الگوی ملزومات کارکردی ایفلا، به دلیل راهبردی که این الگو در گردآوری اینگونه مدارک به‌کار می‌برد، بهتر و کامل‌تر از قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن تأمین می‌شود؛
۲. کارکرد گردآوری مدارک وابسته به یک اثر اصلی به دلیل استفاده الگوی ملزومات

- 21. Finding function
- 22. Collocating function
- 23. Identify function
- 24. Select function
- 25. Obtain function
- 26. Management function

کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی از ساختار چندوجهی و سلسله‌مراتبی چهارگانه و گردآوری مدارک وابسته در قالب اثر، تجلی^{۱۷}، کرد (نمود) و نسخه^{۱۸} به‌طور بهتر و مؤثرتری نسبت به قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن تأمین می‌شود؛ و

۳. در مورد کارکردهای شناسایی، انتخاب، و دسترسی در قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن، علی‌رغم اینکه به این کارکردها اشاره‌ای نشده است، برخی عناصر داده‌ای موجود در پیشینه‌های کتابشناختی قادر به تأمین این کارکردها نیز هستند. البته تأمین این کارکردها در قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن تنها در سطوح مادی مدرک یعنی نمود و نسخه انجام می‌شود. اما در الگوی ملزومات کارکردی ایفلا، کارکردهای شناسایی، انتخاب، و دسترسی هم در سطوح مادی و هم در سطوح انتزاعی مدارک مورد تأکید قرار گرفته و توسط عناصر داده‌ای خاصی، که در پیشینه‌های کتابشناختی تعبیه شده، تأمین می‌گردد (عرفان منش، ۱۳۸۶، ص ۱۳۲-۱۳۳).

سؤال ۲: عملکرد قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه مبنای توصیف مدارک چگونه است؟

بر اساس قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن، ماده در دست فهرستنویس باید به‌عنوان مبنای توصیف آثار به‌کار برده شود. ضمن اینکه این قواعد توصیه می‌کنند که برای برقراری ارتباط میان اثر در دست فهرستنویس و اثر اولیه، انتخاب شناسه‌ها با توجه به اثر اولیه انجام پذیرد (فتاحی، ۱۳۷۶، ص ۴۱). اما به این روش ایراداتی به شرح زیر وارد شده است:

۱. کارآمدی برخی از ابزارهایی که جهت برقراری ارتباط میان اثر اصلی و اثر در دست فهرستنویسی در نظر گرفته شده است، در فهرست‌های کنونی تا حدی زیر سؤال رفته است و این ابزار در نمایش معنادار آثار وابسته در کنار هم، در فهرست‌های امروزی، دچار مشکل هستند (فتاحی، ۱۳۷۶، ص ۴۴).
۲. عدم دسته‌بندی آثار وابسته بر اساس نوع وابستگی آنها به اثر اصلی در قواعد فهرستنویسی انگلوآمریکن که باعث بازیافت نامطلوب این آثار و مبهم ماندن رابطه میان آثار نمایش داده شده می‌شود (فتاحی، ۱۳۷۵). (پیوست ۱).

راهبردی که برای برطرف شدن این مشکلات از سوی الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی پیشنهاد شده است، راهبرد موازی است که هم اثر در دست فهرستنویس و هم اثر اولیه را مورد توصیف قرار داده و روابط کتابشناختی میان آنها را ترسیم می‌کند. در این الگو، به دلیل وجود ساختار چند سطحی و سلسله‌مراتبی، میان اثر موجود در دست فهرستنویس و اثر اولیه ارتباط نزدیکی برقرار شده و اثر موجود، به‌عنوان یکی از تجلی‌ها، نموده‌ها، یا نسخه‌های اثر مادر در زیر آن قرار می‌گیرد.

ترسیم و نمایش درست روابط کتابشناختی میان آثار در فهرست کتابخانه، یکی از مهم‌ترین اهداف فهرست‌نویسی محسوب می‌شود. این هدف تحقق نخواهد یافت مگر اینکه روابط گوناگون میان آثار شناخته شده، دسته‌بندی گردد و در هنگام جست‌وجو و بازیابی، کاربر این روابط را در صفحات نمایش آثار مورد جست‌وجوی خود مشاهده کند. به این ترتیب، آنچه بازیابی می‌شود، از شکل مطلوب و دلخواه برخوردار بوده و جایگاه آن در مقایسه با اثر اصلی و روابط میان آنها، به‌صورت معناداری نمایش داده می‌شود (عرفان‌منش، ۱۳۸۶، ص ۱۱۸-۱۱۹). (پیوست ۲).

سؤال ۳: عملکرد قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه ساختار پیشینه‌های کتابشناختی چگونه است؟

در قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن از ساختاری مسطح، خطی، و غیرسلسله‌مراتبی جهت توصیف آثار بهره گرفته شده است. در چنین ساختاری یک مدرک در هر سطح انتزاعی و فیزیکی (اثر، تجلی، نمود، و نسخه) که قرار داشته باشد، هم‌ردیف با سایر سطوح انتزاعی و فیزیکی آن مدرک قرار گرفته و همگی در یک سطح نمایش داده می‌شوند. از معایب ساختار مسطح می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. این ساختار در شکل کنونی قادر به حل مشکلات مربوط به بازیابی و نمایش معنادار آثار وابسته در کنار هم نیست. برای مثال فهرست‌های رایانه‌ای کنونی در پاسخ به جست‌وجو و نمایش آثار وابسته به هم، صدها پیشینه را بازیابی کرده که برخی از آنها نامرتب یا کم‌ربط هستند و در مجموع با نظم و ترتیب معناداری نمایش داده نمی‌شوند (فتاحی، ۱۳۷۶، ص ۴۳)؛ و

۲. در ساختار مسطح و خطی ترسیم انواع روابط کتابشناختی میان آثار وابسته به یک اثر اصلی به‌طور مؤثری میسر نبوده و برای کاربر فهرست چندان قابل درک نیست. در الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی از ساختار جدیدتر و کامل‌تری جهت توصیف مدارک استفاده می‌شود که همان ساختار سلسله‌مراتبی و غیرسطح است. براساس این الگو هر مدرک در قالب یکی از ۴ سطح اثر، تجلی، نمود، و نسخه قرار گرفته و به‌صورت سلسله‌مراتبی در زیر یکدیگر تنظیم می‌شوند. بدین صورت که در بالاترین سطح سلسله‌مراتب، اثر قرار می‌گیرد که عبارت است از آفرینش ذهنی یا هنری خاص. در زیر اثر و در دومین سطح سلسله‌مراتب، تجلی‌های آن اثر قرار می‌گیرند که عبارت‌اند از: تجسم ذهنی یا هنری اثر. در زیر تجلی اثر و در سومین سطح سلسله‌مراتب، نمودهای اثر قرار می‌گیرند که عبارت‌اند از: تجسم فیزیکی بیان اثر. در چهارمین و آخرین سطح سلسله‌مراتب، نسخه‌های اثر قرار می‌گیرند که عبارت است از نمونه واحدی از نمود (عرفان‌منش، ۱۳۸۶،

ص ۱۲۱). (پیوست ۳).

مزایای ساختار چندسطحی مورد استفاده در الگوی ملزومات کارکردی ایفلا را می‌توان در قالب موارد زیر بیان کرد:

۱. در ساختار غیرخطی فوق، کاربر می‌تواند در هر مرحله جست‌وجوی خود را محدود کرده و به صورت سلسله‌مراتبی از اثر حرکت کرده و تجلی، نمود، و نسخه مورد نظر خود را انتخاب کند. مزیت این شیوه، بازیابی سریع‌تر و سودمندتر آثار و شناخت بهتر نوع ارتباط آثار وابسته به یکدیگر است؛

۲. در این ساختار، کاربر در هر مرحله قادر است تمام مدارک موجود را مرور کرده و مدرکی که بیشترین مطابقت با نیاز اطلاعاتی‌اش را دارد انتخاب کند؛

۳. در ساختار توصیف سلسله‌مراتبی دسترسی به آثار هم از سطح بالا (یعنی اثر مادر و بعد گروه‌های آثار وابسته) امکان‌پذیر است و هم بالعکس (یعنی از سطح پایین و از طریق پیشینه کتابشناختی هر یک از آثار وابسته)؛

۴. در ساختار سلسله‌مراتبی و چندسطحی کاربر با انجام یک جست‌وجوی ساده، در هر یک از سطوح، قادر است تمامی مدارک موجود در آن سطح را بازیابی کند؛ و

۵. این شیوه برای جست‌وجوگر قابل فهم‌تر بوده و بازیابی آثار وابسته در هر گروه با سادگی بیشتری صورت می‌گیرد. بدین ترتیب، جست‌وجوگر با طی چند مرحله (بین ۳ تا ۵ مرحله) جست‌وجو، به آنچه به طور مشخص در نظر دارد دسترسی می‌یابد و قادر است از طریق هدایت جست‌وجوی خود، نیازهای اطلاعاتی خود را برطرف کرده و مناسب‌ترین مدرک را انتخاب کند (عرفان منش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۱-۱۲۲).

سؤال ۴: عملکرد قواعد فهرست‌نویسی آنگلو آمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه کارکردهای عناصر داده‌ای پیشینه‌های کتابشناختی چگونه است؟

در قواعد فهرست‌نویسی آنگلو آمریکن به کارکردهای عناصر داده‌ای تشکیل‌دهنده پیشینه‌های کتابشناختی اشاره‌ای نشده است، هر چند که به طور طبیعی هر کدام از عناصر داده‌ای موجود در پیشینه کتابشناختی می‌توانند یک یا چند کارکرد را تأمین کنند. اما در الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی، ارائه چارچوبی روشن و دقیق از علت وجودی هر عنصر اطلاعاتی و کارکردهایی که توسط آن عنصر داده‌ای تأمین می‌شود، مورد تأکید و توجه قرار گرفته است. بدین ترتیب که عناصر داده‌ای تأمین‌کننده هر کارکرد در پیشینه کتابشناختی معرفی و توصیه شده است که جهت تأمین کارکرد مزبور، از عناصر داده‌ای تأمین‌کننده آن بهره گرفته می‌شود (عرفان منش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۲-۱۲۳).

از مزایای توجه به کارکردهای عناصر داده‌ای تشکیل‌دهنده پیشینه‌های کتابشناختی

می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. تبیین دقیق روابط حاکم بر موجودیت‌های کتابشناختی برای فهرست رایانه‌ای این امکان را فراهم می‌آورد تا ساختار مسطح خود را تبدیل به ساختاری چندلایه کرده و رفته‌رفته به ساختار فرامتنی وب نزدیک‌تر شوند (فتاحی و ارسطوپور، ۱۳۸۶، ص ۶۲).

۲. دست‌اندرکاران و تهیه‌کنندگان فهرست می‌توانند با توجه به کارکردی که تأمین آن برای آنها از ارزش و اهمیت بیشتری برخوردار است، از عناصر داده‌ای تأمین‌کننده آن کارکرد در پیشینه‌های کتابشناختی خود استفاده کنند. به عبارت دیگر، از این طریق، بهترین ارتباط میان عناصر داده‌ای موجود در پیشینه‌های کتابشناختی و نیازهای کاربران فهرست برقرار می‌شود؛ و

۳. تدوین کارکردهای هریک از عناصر داده‌ای موجود در پیشینه کتابشناختی، باعث غنی شدن پیشینه‌ها از نظر تعداد عناصر اطلاعاتی موجود در آنها می‌شود که مجموعه این عناصر، تحقق کارکردهای گوناگون فهرست را سهولت می‌بخشد.

سؤال ۵: عملکرد قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه سطح توصیف مدارک در پیشینه‌های کتابشناختی چگونه است؟
فهرست‌نویسی در قواعد انگلوآمریکن، براساس سطوح مادی اثر که شامل سطوح سوم و چهارم از سطوح چهارگانه معرفی شده توسط الگوی ملزومات کارکردی ایفلاست، انجام می‌پذیرد. به عبارت دیگر، از آنجا که واحد فهرست‌نویسی در این قواعد، ماده در دست فهرست‌نویس معرفی شده و این ماده باید به صورت مادی و فیزیکی در اختیار فهرست‌نویس قرار داشته باشد، فهرست‌نویسی آن مدرک تنها در همان سطوح مادی، یعنی نمود و نسخه انجام می‌گیرد و امکان فهرست‌نویسی مدرک در سطوح غیرمادی و انتزاعی آن، یعنی در سطوح اثر و تجلی، وجود ندارد.

اما راهبردی که الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی جهت توصیف مدارک در پیش گرفته است، کاملاً متفاوت است. در این الگو، فهرست‌نویسی مدارک در سطوح غیرمادی و انتزاعی مدرک یعنی اثر و تجلی انجام می‌گیرد و سپس تا سطوح مادی مدرک ادامه می‌یابد. به عبارت دیگر، فهرست‌نویسی مدارک از طریق قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن، موجودی مجموعه را در سطح مادی اثر یعنی نمود و نسخه نمایش می‌دهد، اما الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی از این قابلیت برخوردار است که موجودی مجموعه را علاوه بر سطوح مادی، در سطوح غیرمادی یعنی اثر و تجلی نیز نمایش دهد. از مزایای فهرست‌نویسی در سطوح مادی و غیرمادی مدرک می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. در این حالت نتایج جست‌وجو در سطحی بالاتر و کامل‌تر در اختیار کاربران قرار داده می‌شود و کاربر از طریق انجام یک جست‌وجوی ساده در سطح اثر، قادر است تا تمامی مدارک وابسته به آن اثر را در قالب تجلی‌ها، نمودها و نسخه‌ها به صورت منظم و دسته‌بندی شده مشاهده کند؛

۲. توصیف مدرک به صورت موازی هم در سطوح غیرمادی و هم در سطوح مادی باعث می‌شود مهار روابط کتابشناختی میان سطوح گوناگون به نحو مؤثرتر و بهتری انجام شده و نمایش این روابط کتابشناختی برای کاربران قابل فهم‌تر باشد؛

۳. فهرستنویسی و توصیف مدارک در سطح غیرمادی آن، نتایج جست‌وجو را در سطحی بالاتر و کامل‌تر بیان می‌کند. به عبارت دیگر هنگامی که کاربر جست‌وجوی خود را در سطح اثر انجام می‌دهد، تنها با انجام یک جست‌وجو قادر است اطلاعات مربوط به تمامی تجلی‌ها، نمودها، و نسخه‌های آن اثر را بازیابی و مشاهده کند؛ و
۴. بازیابی سریع‌تر و سودمندتر آثار و شناخت بهتر روابط کتابشناختی میان آثار وابسته از دیگر مزایای فهرستنویسی موازی در سطوح مادی و انتزاعی مدارک است (عرفان‌منش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۵-۱۲۶).

سؤال ۶: عملکرد قواعد فهرستنویسی آنگلو آمریکن والگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه نحوه توصیف مدارک در پیشینه‌های کتابشناختی چگونه است؟
در قواعد فهرستنویسی آنگلو آمریکن، صرف نظر از اینکه فهرست توسط چه کاربرانی مورد استفاده قرار می‌گیرد و این فهرست جهت تأمین کدام یک از کارکردهای موجود تنظیم شده است، از داده‌های کتابشناختی یکسانی در پیشینه‌های کتابشناختی استفاده می‌شود. هر چند قواعد فهرستنویسی آنگلو آمریکن، سه سطح توصیف مختلف را جهت ارائه داده‌های کتابشناختی عرضه می‌کند، اما هنگامی که یک فهرست براساس یکی از این سطوح بنیان نهاده می‌شود، تمام مدارک همسان، با داده‌های کتابشناختی یکسانی توصیف می‌شوند. همچنین در چنین ساختاری، کارکردهایی که از فهرست کتابخانه انتظار می‌رود تأثیری در داده‌های کتابشناختی تشکیل دهنده آن فهرست ندارند.

از دیدگاه الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی، در کنار برخی عناصر داده‌ای، که وجودشان در پیشینه کتابشناختی صرف نظر از سطح مدرک و کارکردهای مورد نظر از پیشینه لازم و ضروری است، عناصر داده‌ای دیگری وجود دارند که باید به صورت برگزیده، جهت توصیف مدارک در سطوح خاص یا جهت تأمین کارکردهای مشخص مورد استفاده قرار گیرند. به عبارت دیگر در این الگو با توجه به این که یک مدرک در چه سطحی از سطوح چهارگانه اثر، تجلی، نمود، و نسخه قرار دارد و چه کارکردی از

پیشینه کتابشناختی و فهرست مدنظر است (بازیابی، گردآوری، و ماندن آن)، عناصر داده‌ای متفاوتی در پیشینه‌های کتابشناختی آن مدارک قرار می‌گیرند. شناسایی و تحلیل کارکردی انواع عناصر داده‌ای در پیشینه کتابشناختی می‌تواند به شناسایی چگونگی عملکرد آن در سازماندهی اطلاعات یاری رساند. از این‌رو، در الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی جهت تأمین کارکردهای مختلف فهرست، استفاده از عناصر داده‌ای تأمین‌کننده آن کارکردها توصیه شده است (عرفان‌منش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۷).

سؤال ۷: عملکرد قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در زمینه قابلیت اجرا چگونه است؟

در مورد قابلیت اجرای دو الگو می‌توان بیان کرد که الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی در حال حاضر در سطح بین‌المللی، از قابلیت اجرایی پایین‌تری نسبت به قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن برخوردار است. دلایل زیر را می‌توان برای این مطلب ذکر کرد:

۱. قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن از زمان ایجاد، به‌عنوان قواعد اصلی و پایه‌ای فهرست‌نویسی از مقبولیت جهانی برخوردار شده و به دلیل جامعیت محتوا و نیز پشتیبانی آن از سوی کتابخانه‌های ملی و انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی چهار کشور بزرگ انگلیسی‌زبان، که از متولیان قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن هم‌به‌شمار می‌روند (آمریکا، انگلستان، استرالیا، و کانادا)، مورد استقبال بیشتر کشورهای دنیا حتی کشورهای غیرانگلیسی‌زبان قرار گرفته است. اما الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی علی‌رغم قابلیت‌های منحصر به فردی که از آن برخوردار است، تنها به صورت موردی در برخی از مجموعه‌ها مورد استفاده قرار گرفته است و استفاده از آن تاکنون به صورت فراگیر در نیامده است؛

۲. به دلیل گسترش استفاده از قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن، آموزش این قواعد نیز در سرلوحه کار گروه‌های آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی و مؤسسات فعال در زمینه کتابداری قرار گرفته و این قواعد در مقاطع گوناگون تدریس می‌شوند. از این‌رو کتابداران و فارغ‌التحصیلانی که دوره‌های کتابداری را در دانشگاه‌ها و مؤسسات مربوط گذرانده‌اند، از آشنایی نسبی با این قواعد برخوردارند. اما، آموزش الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی به دانشجویان در برنامه‌های درسی دانشگاه‌ها و مؤسسات کتابداری جایی نداشته و در نتیجه، فارغ‌التحصیلان این مراکز نیز از آشنایی محدودی با این الگو برخوردارند؛

۳. کاربران قواعد فهرست‌نویسی انگلوآمریکن از طریق تجربه و پس از انجام چند

جست‌وجو در پایگاهی که براساس این الگو تنظیم شده است و یا از طریق گذراندن دوره‌های کوتاه‌مدت معرفی این قواعد، از آشنایی نسبی با این قواعد برخوردار شده و توانایی انجام جست‌وجو براساس و دسترسی به مدرک مورد نیاز خود را کسب می‌کنند. اما عدم معرفی الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی به کاربران و عدم آشنایی آنها با این الگو، از دیگر مشکلات پیش روی اجرای گسترده آن محسوب می‌شود؛

۴. تغییر سیستم فهرستنویسی کتابخانه‌ای از قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن به الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی مستلزم طراحی نرم‌افزارهای لازم جهت اجرای این الگوست، ضمن اینکه باید همبستگی و پیوستگی نرم‌افزارهای جدید با نرم‌افزارهای سایر بخش‌های کتابخانه، نرم‌افزار جامع کتابخانه، و نرم‌افزارهای سایر کتابخانه‌های همکار نیز تأمین گردد؛ و

۵. تغییر ساختار فهرستنویسی یک مجموعه هزینه‌های زیادی را جهت آموزش کتابداران و فهرست‌نویسان، آموزش کاربران، هزینه‌های نرم‌افزاری، و سایر موارد بر کتابخانه‌های مجری آن تحمیل خواهد کرد (عرفان‌منش، ۱۳۸۶، ص ۱۲۸-۱۲۹).

با توجه به دلایلی که ذکر شد، الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی هنوز از قابلیت اجرایی بالایی در سطح بین‌المللی برخوردار نبوده و این امر باعث کاهش استفاده از این الگو در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی کشورهای مختلف دنیا بوده است.

خلاصه و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی از قابلیت‌ها و ویژگی‌های منحصر به فردی در تنظیم پیشینه‌های کتابشناختی در فهرست‌ها و پایگاه‌های اطلاعاتی برخوردار است. مهم‌ترین ویژگی‌های این الگو نسبت به قواعد فهرستنویسی آنگلوآمریکن عبارت‌اند از:

۱. الگوی ملزومات کارکردی ایفلا الگویی کاربرمدار است که در آن بیش از هر چیز به تأمین نیازهای اطلاعاتی کاربران توجه شده است؛
۲. در این الگو، علاوه بر توجه به کارکردهای سنتی فهرست‌ها مانند کارکرد بازیابی و گردآوری، کارکردهای نوینی برای فهرست تعریف شده و عناصر و داده‌های خاصی جهت تأمین این کارکردها در پیشینه‌های کتابشناختی تعبیه شده است؛
۳. توصیف مدارک در این الگو علاوه بر سطوح مادی مانند نمود و نسخه، در سطوح انتزاعی و غیرمادی مانند اثر و تجلی نیز انجام می‌شود؛

۴. در این الگو با توجه به اینکه مدرک در چه سطحی از سطوح چهارگانه اثر، تجلی، نمود، و نسخه قرار دارد و کارکردهای موردنظر از فهرست چیست، از داده‌های اطلاعاتی متفاوتی جهت توصیف مدارک بهره گرفته می‌شود؛
۵. در الگوی ملزومات کارکردی ایفلا از راهبرد موازی اثر موجود در دست فهرست‌نویس و اثر اولیه استفاده می‌شود که این راهبرد مدارک موجود را به نحو مؤثرتری توصیف کرده و روابط کتابشناختی میان مدارک وابسته را نیز به شکل بهتری نمایش می‌دهد؛
۶. مشکل بازیابی زیاد مدارک و عدم نمایش معنادار و دسته‌بندی مدارک بازیابی شده، به‌خصوص در مورد آثار مشهور که در قواعد فهرست‌نویسی آنگلوآمریکن مشاهده می‌شود، در این الگو برطرف شده و مدارک بازیابی شده به شکل معناداری در قالب سلسله‌مراتب اثر، تجلی، نمود، و نسخه مرتب شده و در اختیار کاربر قرار می‌گیرد.
۷. کاربر هنگام کار با فهرستی که براساس الگوی ملزومات کارکردی ایفلا تنظیم شده است، از قدرت راهبری بالایی برخوردار است. به این معنا که به بهترین شکل قادر است جست‌وجوی خود را محدود و یا گسترده‌تر کرده، در سطح سطوح چهارگانه حرکت کند، و به مدرک مورد نیاز خود دست یابد؛
۸. استفاده از ساختار غیرمسطح و سلسله‌مراتبی جهت توصیف مدارک، قابلیت بسیار زیادی به فهرست داده و باعث فهرست‌نویسی، توصیف، و نمایش معنادار و منظم مدارک در کنار هم می‌شود؛
۹. روابط کتابشناختی میان مدارک مختلف به دلیل استفاده از ساختار سلسله‌مراتبی به بهترین وجه در الگوی ملزومات کارکردی پیشنهادی کتابشناختی تأمین می‌شود؛
۱۰. کارکردهای هر یک از عناصر داده‌ای موجود در پیشنهادی کتابشناختی در این الگو تعریف شده و همچنین عناصر داده‌ای خاصی جهت تأمین هر یک از کارکردهای فهرست به تهیه‌کنندگان آن پیشنهاد شده است؛
۱۱. با استفاده از این الگو می‌توان عناصر داده‌ای مهم موجود در پیشنهادی کتابشناختی برای کاربران را مشخص کرده و می‌توان از آن اطلاعات مهم در پیشنهادی به نحو مؤثرتری جهت تأمین کارکردهای فهرست بهره گرفت؛ و
۱۲. الگوی ملزومات کارکردی ایفلا بیشترین سازگاری را با آثار مشهور، که دارای هزاران اثر وابسته به خود هستند، داراست. نتایج جست‌وجوی چنین آثاری به‌صورت منظم و معناداری در قالب تجلی‌ها، کردها و نسخه‌های مشخص در اختیار کاربر قرار گرفته و وی از قدرت راهبری بالایی در دسترسی به مدرک مورد نظر خود برخوردار است.

از سوی دیگر مهم‌ترین مشکلاتی که بر سر راه اجرای الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی وجود دارند عبارت‌اند از: عدم توافق و همکاری بین‌المللی در استفاده از این الگو، عدم آموزش این الگو در دوره‌های آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی، نیازهای نرم‌افزاری، هزینه اولیه زیاد برای استفاده از این الگو و عدم آشنایی کتابداران و فهرست‌نویسان و کاربران فهرست‌ها با این الگو. به نظر می‌رسد الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی قادر به برطرف کردن مشکلات کنونی فهرست کتابخانه‌هاست و می‌تواند در طراحی نظام‌های آینده نیز به کار گرفته شود. در این میان مهم‌ترین عاملی که می‌تواند استفاده از این الگو را رواج داده و زمینه بهره‌گیری از آن را فراهم کند، توافق و همکاری بین‌المللی در پذیرش این الگو به عنوان قواعد پایه‌ای فهرست‌نویسی و اجرای آن در کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی گوناگون در سراسر جهان است.

منابع

- عرفان‌منش، محمدامین (۱۳۸۶). «بررسی قواعد فهرست‌نویسی توصیفی انگلوامریکن و الگوی ملزومات کارکردی پیشینه‌های کتابشناختی». پایان‌نامه کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز.
- فتاحی، رحمت‌الله (۱۳۷۶). «آینده فهرست‌نویس: فهرست‌نویسان حرف‌های زیادی برای گفتن دارند». *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱ (۲): ۶۰-۷۲.
- (۱۳۷۶). «تجدیدنظر در اصول و قواعد فهرست‌نویسی انگلوامریکن». *فصلنامه کتاب*، ۸ (۴): ۳۹-۵۴.
- (۱۳۷۵). «روابط کتابشناختی در فهرست‌نویسی توصیفی». *فصلنامه کتاب*، ۷ (۲): ۳۲-۴۴.
- فتاحی، رحمت‌الله؛ ارسطوپور، شعله. «تحلیل کارکردهای عناصر اطلاعاتی در پیشینه کتابشناختی: رویکردی نو به سازماندهی چندمنظوره اطلاعات در فهرست‌های رایانه‌ای». *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۰ (۲): ۵۳-۹۰.

- Bennett, Rick; Lavoie, Brian F; O'Neill, Edward T. (2003). "The concept of a work in WorldCat: An application of FRBR". *Library Collections, Acquisitions and Technical Services*, 27 (1).
- Chen, Ya-ning; Chen, Shu-jiun (2004). "A metadata practice of the IFLA FRBR model: A case study for the National Palace Museum in Taipei". *Journal of Documentation*, 60 (2): 128 - 143.
- Fattahi, Rahmatollah (1997). "The relevance of cataloging principles to the online environment: A his-

torical and analytical study". PHD Thesis of Library and Information Science, School of Information, Library and Archive Studies, University of New South Wales, Australia.

Tillett, Barbara (2005). "FRBR and cataloging for the future". *Cataloging & Classification Quarterly*, 39

(3 - 4): 197- 205.

پیوست‌ها

Your search for The Merchant of Venice retrieved 500 results.

Results 1-100 [Next](#) ▾

Hume Cronyn Prepares for Role (Imagination): American Treasures of the Library of Congress
American Treasures of the Library of Congress: Imagination (Hume Cronyn Prepares for Role).
<http://www.loc.gov/exhibits/treasures/tri191.html>

You Bet I'm Going Back to Sea!
Merchant Marine sailors, manning transport ships, were easy targets during World War II. Transporting goods across the North Atlantic, from the United States to Europe, proved critical to the war effort but often ...
<http://www.loc.gov/shop/index.php?action=cCatalog.showItem&cid=268&scid=128&iid=2456>

Imagination Gallery A: American Treasures of the Library of Congress
For Jefferson, Imagination was the realm of the arts. The nucleus of his personal collection of books on architecture, music, literature, and criticism has grown to include all forms of American creativity.
<http://www.loc.gov/exhibits/treasures/tr33a.html>

Musical Acquisitions I (November 2000) - Library of Congress Information Bulletin
The large archives of 20th century composer Mario Castelnuovo-Tedesco (1895-1968) have been given to the Library of Congress by the composer's son Lorenzo Castelnuovo-Tedesco, and Lisbeth Castelnuovo-Tedesco, widow of ...
<http://www.loc.gov/loc/lcb/0011/music1.html>

پیوست ۱

نتیجه جست‌وجوی اثر تاجر
ونیزی در پایگاه فهرستگان ملی

Format Book (2139) • Braille (8) • Large print (1) Sound Recording (244) • Music (154) • Audio book, etc. (101) • CD audio (79) • Cassette recording (62) • LP recording (50) Article (242) Visual Material (187) • Videocassette (103) • DVD video (50) Musical Score (105) Show more ... Year 2006 (96) 2005 (96) 2004 (97) 1999 (86) 1900 (108) Show more ... Content Thesis/dissertation (190) Fiction (105) Non-Fiction (2885) Biography (64) Audience Juvenile (135) Non-Juvenile (2655) Language English (2493) Undetermined (112) German (66)	☐ 2. The Merchant of Venice by John Lyon Book Language: English Publisher: Boston : Twayne, ©1988. View all editions and formats ☐ 3. William Shakespeare's The merchant of Venice by Michael Radford; Cary Brokaw; Barry Navidi; Jason Piette; Michael Cowan; Al Pacino; Jeremy Irons; Joseph Fiennes (Firm); Movision Entertainment Limited.; Arcright Films (Firm); Sony Pictures Home Entertainment (Firm); DVD video Language: English Publisher: Culver City, CA : Sony Pictures Classics : Distributed by Sony Pictures Home Entertainment, ©2005. View all editions and formats ☐ 4. Four comedies by William Shakespeare; David M Bevington Book Language: English Publisher: Toronto ; New York : Bantam Books, 1988. View all editions and formats ☐ 5. The merchant of Venice by Jonathan Miller; Jack Gold; Warren Mitchell; Gemma Jones; John Franklyn-Robbins; Susan Jameson; William Shakespeare; Ambrose Video Publishing ; DVD video : CD for computer : Document Computer File Language: English Publisher: New York : Ambrose Video Pub., [2000 or 2001] View all editions and formats ☐ 6. Prefaces to Shakespeare. by Harley Granville-Barker Book Language: English Publisher: Princeton, Princeton Univ. Press, 1946-47. View all editions and formats ☐ 7. Shakespeare: the comedies; a collection of critical essays.

پیوست ۲

نتیجه جست‌وجوی اثر تاجر
و نیز در پایگاه فهرست جهانی

کتب‌شناختی
و تهیه یک ابرپیشینه جهت هر اثر
شکسپیر، ویلیام، ۱۵۶۴-۱۶۱۶
*تاجر ونیزی ← اثر
متن اصلی
برگزیده به زبان آلمانی
← تجلی‌های مختلف اثر
ویرایش
ترجمه به انگلیسی
ترجمه به فرانسوی
تصاویر متحرک به زبان انگلیسی
فیلم نسخه سال ۱۹۲۰
← کردهای مختلف اثر
فیلم نسخه سال ۱۹۴۵
فیلم نسخه سال ۲۰۰۰
دیسک فشرده نسخه سال ۲۰۰۰
نسخه شماره ۱
← نسخه‌های کردهای اثر
نسخه شماره ۲
نسخه شماره ۳
* شاه لیر
* هملت

پیوست ۳

نمونه‌ای از ساختار چندسطحی
مورد استفاده در الگوی ملزومات
کارکردی پیشینه‌های
کتب‌شناختی و تهیه یک ابرپیشینه
جهت هر اثر